

High society, HIGH ARCHITECTURE

Ooit was Bad Gastein een Alpenspa, beroemd om zijn helende water en elegante belle-époquevilla's. Na een decennialange dip staat het 'Monaco van de Alpen' weer op de kaart. *Vogue* is te gast in designhotel The Comodo, om te kuren en crosscountryskiën.

tekst en productie STEPHANIE PANDER
fotografie ANNE TIMMER

Architect Barbara Elwardt transformeerde de kuurkliniek uit de jaren zestig in designhotel The Comodo.

In het illustere Grand Hotel de l'Europe zijn nu appartementen en een klein museum gevestigd.

Vanaf het terras van de sparuimte van The Comodo kijk je uit over het Gasteinerdal.

travel

De mid-century feel van het hotel is doorgetrokken in alle suites.

In het restaurant serveert chef Max Jensen een farm-to-table keuken.

Bad Gastein eind jaren negentig. Een spookdorp op 1002 meter hoogte in de Oostenrijkse Alpen. Het spook dat de meeste aandacht trekt, is het megalomane Grand Hotel de l'Europe, dat prominent boven aan een klif staat. Het zit potdicht en ook in de hoofdstraat kun je een kanon afschieten. De enigen die je daarbij per ongeluk zou kunnen raken, is een groep Russische toeristen die selfies maakt voor de waterval. Die waterval is de levensader van het dorp. De machtige stroom dendert naar beneden en stort vijf miljoen liter water per dag in de Elisabethquelle. Dat gaat gepaard met een oorverdovend geweld. In Bad Gastein hoor je het water altijd en overal.

Ik ben er nu toch, dus loop ik de Kaiser Franz Josef-Straße af, die van het Grand Hotel de l'Europe naar de waterval gaat. De straat is omzoomd met nog veel meer villahotels, sommige wel vier of vijf verdiepingen hoog. Het is als een straat vol slagroomtaarten die bij nadere inspectie al lang geleden gegeten hadden moeten worden. Een decor als een mistroostige balzaal die in allerijl door de feestvierders is verlaten. Ik verbeeld me hoe de gasten zich in cocktailjurk en op hoge hakken uit de voeten maken. Snel, snel, naar het hogergelegen treinstation, weg van hier waar de muziek is gestopt. Voor ik de steile houten trap beklim die me

naar de Kaiser Wilhelm Promenade brengt, hou ik stil voor de deur van Hotel Mirabell. In een kastje naast de entree hangt een vergeeld dagmenu: vooraf *Frittatensuppe* (heldere bouillon met reepjes eierpannenkoek), daarna goulash met polenta en dame blanche toe. Ik gluur door de geladderde vitrages de eetzaal in, waar de peper- en zoutstellen nog op de tafels staan. Een raam verder geeft zicht op de hotellobby waar de fauteuils schuilgaan onder witte lakens, als de geesten uit lang vervlogen tijden. De klok boven de receptie staat op vijf over twaalf.

De klad erin

Hoe anders was het toen hier in dit dal nog goud en zilver gedolven werden. Een eeuw later kwam de ontdekking van het helende bronwater en dat was reden om begin negentiende eeuw een Alpendorp te bouwen dat qua elegantie niet onderdeed voor de Weense Ringstraße. Weer later werd het door jetsetters 'Monaco van de Alpen' gedoopt. Ik schrijf dorp, maar Bad Gastein voelt als een kleine stad, en dat op een onwerkelijke plek, op grote hoogte boven het Gasteinerdal. Hier verwacht je een dorp dat naar koeienmest stinkt, met houten chalets en een kerktoeren >

Een van de luxe suites in The Comodo.

Wellness zit diep in het DNA van deze plek.

Freud nam zijn intrek in kamer 18 om zijn theorie over liefdeslust op papier te zetten

met zo'n uivormige spits. Geen immense villa's met torens en veranda's die aan steile wanden hangen of op richels balanceren. Een groter contrast met het ruige berglandschap is bijna niet mogelijk.

Keizers, koningen, politici, componisten en schrijvers, allemaal vonden ze hun weg naar deze utopische plek in het Salzburgerland. Keizer Franz Joseph en keizerin Sisi lieten er een zomerpaleis bouwen. Hun gasten bleven geen weekend of midweek, maar weken of maanden. Tussen het kuren door wandelden ze over de promenades en dronken thee in koepels en wintertuinen. Er werd geschreven, gecomponeerd én geregeerd. Het nuttige en het aangename gingen ook in die tijd al uitstekend samen.

Dit kuurtoerisme beleefde zijn hoogtepunt in de tweede helft van de negentiende eeuw en speelde zich vooral af in de zomermaanden – van wintersport had in 1800-nog-wat niemand gehoord. Maar de beide wereldoorlogen gooiden roet in het eten. Tijdens het

interbellum was er nog een kleine opleving. Sigmund Freud nam zijn intrek in kamer 18 van Villa Excelsior om zijn gedachten over de theorie van Eros en Thanatos (liefdeslust en doodsdrijf) op papier te zetten. Hotel Salzburger Hof strooit op de website onder het tabje 'historie' kwistig met namen van illustere gasten uit die periode: Thomas Mann, Albert Einstein en de cultschrijver William Somerset Maugham. Weer wat later, in de jaren vijftig, kwamen Liza Minnelli, Shirley Bassey en Charles Aznavour de arena in de Oostenrijkse Alpen opleuken. Maar zelfs deze grote namen konden Bad Gastein niet redden. De klad kwam én bleef erin. Zelfs het eind jaren zestig door architect Gerhard Garstenauer gebouwde Felsenbad en het brutalistische betonnen Kongresshaus pal aan de voet van de beroemde waterval, konden het tij niet keren. Bad Gastein bleef verweesd achter.

Ongrijpbaar en onweerstaanbaar

Bad Gastein 2023. Het is meer dan vijftientig jaar later, alles is hetzelfde en toch is alles anders. De wijzers van de klok boven de stoffige receptie van Hotel Mirabell staan nog altijd stil, maar de vitrages zijn weggehaald en het lijkt alsof er iemand voorzichtig met de renovatie is begonnen, maar toch ook weer is gestopt. Het denderen van het water, de eeuwige constante van Bad Gastein, wordt overstemd door het geluid van een drillboor dat uit het historische Straubinger Grand Hotel komt. Deze winter wordt het na een grondige renovatie heropend, evenals het Badeschloss dat er pal tegenover ligt. Een prestigieus project op een plek die voor het dorp van levensbelang is: naast de brug vanwaar je op de waterval kijkt. Wonderlijk om te bedenken dat in al die jaren dat de boel hier op slot zat het water nooit is gestopt met stromen.

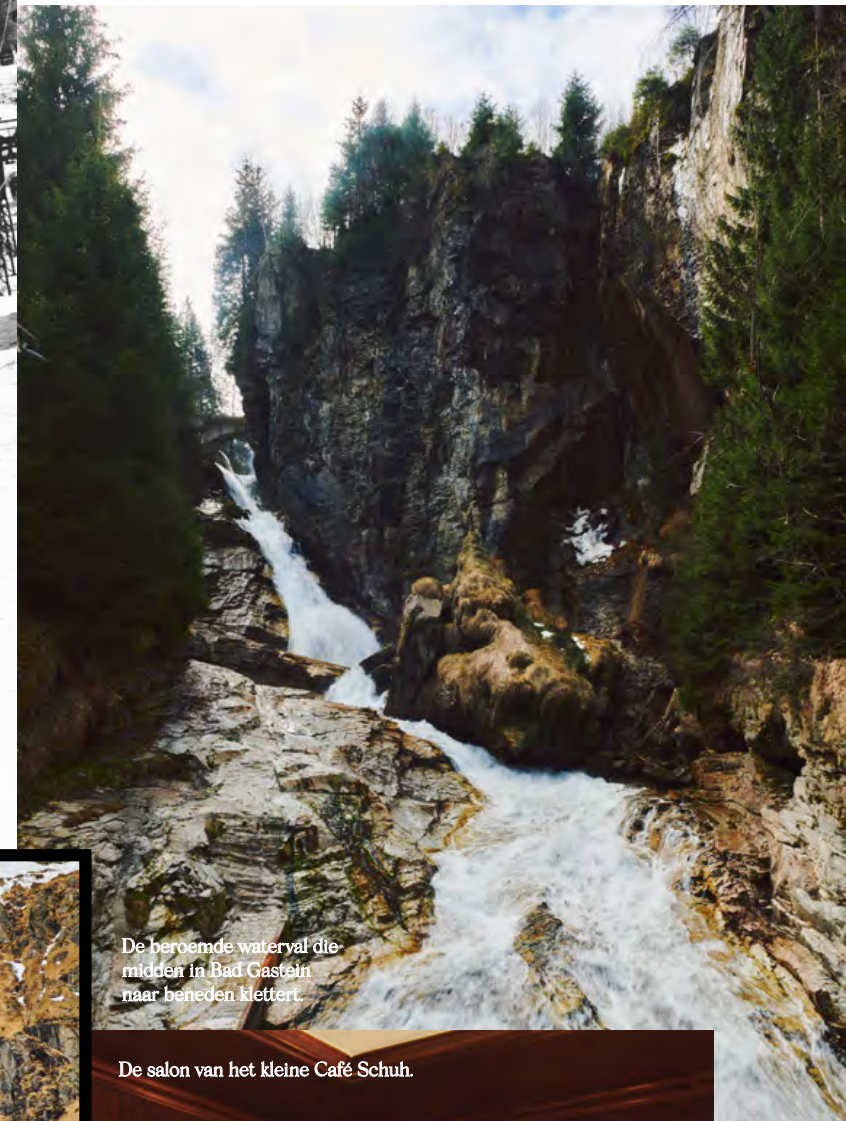
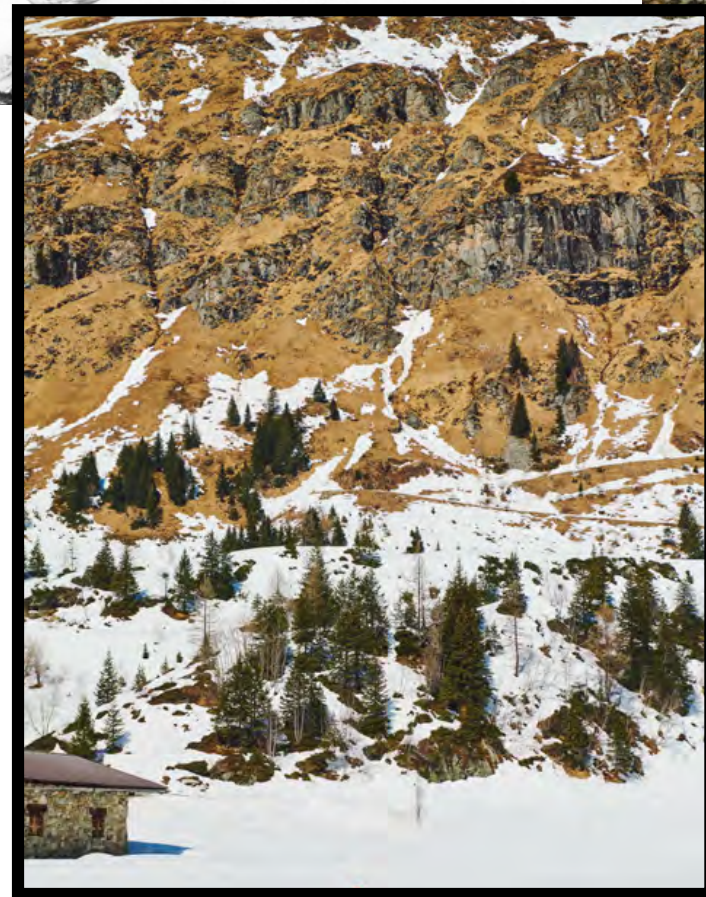
Als ik even later mijn rolkoffer over de Kaiser Wilhelm Promenade trek, voel ik hoe er een nieuwe energie door het dal stroomt, ongrijpbaar maar onweerstaanbaar en onmiskenbaar. Ik kan haar bijna aanraken. De voortekenen waren me tijdens de >

Het terras van Valeriehaus in skigebied Sportgastein.

Uitzicht vanuit hotel The Comodo over het Gasteinerdal

De beroemde waterval die midden in Bad Gastein naar beneden klettert.

De salon van het kleine Café Schuh.

‘Een goed hotel lokt zijn gasten uit hun comfy kamers om anderen te ontmoeten’

De fancy lounge van The Comodo is de nieuwe plek voor cocktails in Bad Gastein.

reis hiernaartoe niet ontgaan. Mijn treincoupé deelde ik met een troep digitale nomaden met laptops en snowboards onder de arm. Ze waren op weg naar Das Regina van hotelier Olaf Krohne waar ze voor langere tijd zouden verblijven. 's Morgens de bergen in, 's middags hun start-ups in de lucht houden vanuit de als coworkingspace ingerichte hotelloobby. Een dertigplusstel, rechtstreeks van de pagina's van het tijdschrift *Monocle* gestapt, wordt opgehaald door de taxi van het retrochique Hotel Miramonte van hoteliersechtpaar Evelyn en Ike Ikrath, tevens eigenaren van het illustere Haus Hirt. Krohne en de Ikraths maken al jarenlang deel uit van de creatieve voorhoede van Bad Gastein. Het zijn hoteliers van de lange adem.

Believers of Bad Gastein

Sinds kort heeft Barbara Elwardt zich bij het groepje *believers of Bad Gastein* gevoegd. De Berlijnse architect

is eigenaar van het gloednieuwe designhotel The Comodo, helemaal aan het einde van de wandelpromenade. Het hotel waar ik naartoe op weg ben. Elwardt was al een leven lang een trouwe gast van Bad Gastein en had zich vaak afgevraagd waarom dat oude hotel aan het einde van het dorp al veertig jaar leegstond. In 2019 lukt het haar om de voormalige jarenzestigkruisliniek te kopen. Ze ontwierp er een frisse en speelse plek met een duidelijke *mid-century* esthetiek: krachtige vormen en knallende kleuren, een ode aan de modernistische stijl van de jaren zestig en zeventig. Voor het interieur tekende de jonge Poolse ontwerper Piotr Wiśniewski. Hij liet de originele terrazzovloeren liggen en koos voor lokaal hout en een kleurenpalet van diep wijnrood en flessengroen, om de ruimtes warmte te geven en het kille kliniekgevoel uit te bannen. Bij de keuze voor materialen is gekeken naar duurzaamheid: waar komt een materiaal vandaan en heeft het de eigenschap om mooi oud te worden? Dat laatste is relevant, want zo'n hotel bouw je niet voor een paar jaar.

Elwardt en haar team hebben zich laten inspireren door het verhaal van de locatie zelf. Wellness zit diep in het DNA van deze plek, dus is er veel aandacht besteed aan de sparuimte, en het zwembad heeft misschien wel het meest spectaculaire >

De Poolse ontwerper Piotr Wiśniewski tekende voor het interieur van The Comodo dat een ode is aan de modernistische stijl van de jaren zestig en zeventig.

Met hout en een warm kleurenpalet kreeg de voormalige jarenzestiguur-kliniek een eigentijdse update.

Langlaufen in Sportgastein.

Bij de materialenkeuze speelde duurzaamheid een belangrijke rol.

Vogue's shortlist

SLAPEN EN ETEN

In een van de Mountain Suites van *new kid on the block* The Comodo. Duik na een dag in de bergen onder in de inhouse bioscoop, pak een lesje yin-yoga mee of maak je op voor een après-ski couch party in de lobby. thecomodo.com

TAART ETEN

Bij retrokonditorei Café Schuh langs de Kaiser Wilhelm Promenade, waar de besnorde Italiaanse eigenaar al veertig jaar de appelstrudel en sachertorte snijdt en heel boos wordt als je na afloop niet cash kunt betalen, want dat heeft hij toch met grote letters op het raam geschreven.

WINTERSPORTEN

In Sportgastein, het hooggelegen skigebied (1590-2650 meter) op een kwartier rijden van Bad Gastein. Er zijn meerdere routes uitgezet en na afloop is het heerlijk in de zon zitten op de geelwit gestreepte zonnestoelen van Valeriehaus. valeriehaus.com en skiamade.com

KAASFONDUE EN RODELEN

Bij Bellevue Alm, een van de oudste bergrestaurants van Oostenrijk. Je komt er met een ouderwetse eenpersoonsstoeltjeslift en na een avond fondue bij het haardvuur kun je – als er voldoende sneeuw ligt – op een sleetje naar beneden. gasteinmondihotels.com

uitzicht van het dorp. De kleuren en contouren van het omringende berglandschap boden Gosia Warrink en Katja Koeberlin van de Berlijnse ontwerpstudio Amberdesign inspiratie voor hun 140 geografische dessins, die terug te vinden zijn op behang en tapijten.

Breath in, breath out

Ik stap binnen in de lobby, zoals altijd te vroeg voor de check-in. Dus ga ik zitten op de rode Camaleonda-bank die als eyecatcher in het hart van het hotel staat. Ik word getraakteerd op een welkomglas biologische Winzersekt, een Duitse kwaliteitsbubbel, en op het verhaal achter de Camaleonda. De Italiaanse designer Mario Bellini ontwierp de iconische modulaire bank in 1970. De keuze voor de bank in The Comodo is een knipoog naar de geschiedenis van het eerdergenoemde brutalistische congrescentrum dat beneden naast de waterval staat. Toen dat in 1974 opende, waren de openbare ruimtes ingericht met dezelfde Camaleonda's. Aan de muur achter de bank hangt een robijnrode Rondo-spiegel van ontwerper Oskar Zieta. Het weerspiegelt *Breath in, Breath out*, een installatie van de Deense kunstenaar Jeppe Hein, die aan de tegenoverliggende muur hangt.

Volgens Elwardt lokt een goed hotel zijn gasten uit hun comfortabele hotelkamers en spoort het ze aan de gezelligheid op te zoeken en anderen te ontmoeten. Met die gedachte zijn de zithoeken in de lobby ingericht. 's Morgens voor een kop koffie, 's avonds voor cocktails. Ik stel me voor hoe we hier vanavond – de andere gasten en ik – naast elkaar in de meterslange designbanken zitten. Schuif maar aan, plek genoeg! 'Adem in, adem uit,' zegt Jeppe Hein. Want waar moet je het over hebben met z'n allen op die bank terwijl je misschien net nog naakt naast elkaar in de sauna hebt gezeten?

Voor wie nu niet meer durft, is er gelukkig ook een coworkingspace waar je je achter je laptop kunt verstoppen en een kleine bioscoop, omdat het mooiste cadeau – voor wie geen zin heeft in andere mensen – nu eenmaal het donker is. Op de kamer blijven mag ook. Als de avond valt, kijk ik vanuit mijn Mountain Suite uit over een dal vol flikkerende lichtjes. Ik kan mijn geluk niet op als ik op de badrand de fles shampoo van Saint Charles Apothecary ontwaar, mijn favoriete apotheker uit Wenen! Ik had geen idee dat hij ook aan hotels leverde. Hier wint geen designlobby het van: ik ga in bad. ■